

---

e-NOVINE

Septembar
2024

Sekcija Grafički dizajn i
novinarstvo

Septembar

MATURSKA ESKURZIJA U TURSKOJ

1. - 8. Septembar

Nakon pregovora i puno razmišljanja, LIII generacija naše škole odlučila je da četvrti razred počne putovanjem u Tursku. Kao i kod svih maturanata, ni kod nas nije falilo uzbuđenja. Prvi smo gračanički gimnazijalci koji su se odlučili za ovu destinaciju, pa smo bilo posebno nestrpljivi i sa ushićenjem čekali 1. septembar, kada je počelo naše neponovljivo putovanje.

Učenici tri odjeljenja, zajedno sa razrednicima, pedagogicom škole te vodičem i vozačima, krenuli su na put koji će u njihovim sjećanjima ostati zauvijek. Tradicionalno, roditelji su mahanjem i uz suze radosnice ispratili djecu, a onda je maturska avantura zvanično počela.

Do graničnog prijelaza Rača smo brzo došli, a onda je uslijedila noćna vožnja kroz Srbiju i Bugarsku.

Uživali smo u pejzažima, netaknutoj prirodi i gradovima kroz koje smo prolazili te smo se neočekivano brzo našli na graničnom prijelazu Kapikule - što je značilo dolazak u Republiku Tursku i prvo upoznavanje s njom. U jutarnjim satima u ponedjeljak, 2. septembra, stigli smo u Kumburgaz, gradić na obali Mramornog mora gdje smo se smjestili u udobne hotelske sobe i odsjeli narednih pet dana.

Slobodno vrijeme maturanti su iskoristili za odmor, kupanje na plaži i bazenima uz zajednička druženja gdje su nastale prve uspomene sa ekskurzije. Miris soli u zraku, ugodna temperatura i prijatne zrake sunca izazvali su osmijeh na licima i bili dobar početak i najava svega što slijedi.

Takođe, obišli smo i gradove Silivri i Edirne u naredna dva dana, nakon čega je došlo vrijeme za povratak kući.

Pozitivne emocije i utisci sa ovog posebnog putovanja još dugo će biti u svima nama, što je pokazatelj da smo kao generacija uspješno obavili još jedan zadatak - lijepo se proveli na vjerovatno posljednjem zajedničkom putovanju, koje ćemo prepričavati i godinama kasnije. Radost i zadovoljstvo isijavaju i dalje sa naših lica. Zahvaljujemo se svima koji su doprinijeli ovom nevjerojatnom iskustvu te nadamo da je ovo samo uvod u lijepu godinu koja je ispred nas.

Septembar

VELIKI POKLON ZA NAŠU BIBLIOTEKU

11. Septembar

Danas, 11.9.2024. godine autor knjige "Preci potomci" Safet Karalić obogatio je našu biblioteku sa pet bibliotečkih jedinica, četiri za biblioteku i jedna za učenika generacije u školskoj 2024/25. godini.

Sadržaj ove knjige je veoma poučan i predstavlja riznicu narodne mudrosti ovog našeg podneblja koje je narod stoljećima baštinio.

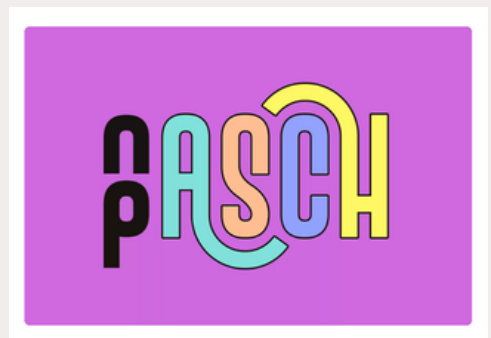

Septembar

UČENIK NAŠE ŠKOLE AJDIN KARIĆ PISAO NA PASCH STUDENTSKOM 13. Septembar BLOGU.

Mladi ljudi iz cijelog svijeta pišu priloge na njemačkom jeziku na PASCH studentskom blogu. Sljedeći prilog objavio je učenik naše škole Ajdin Karić. [Anonym bleiben - PASCH-Initiative \(pasch-net.de\)](#)

Sicher surfen: So bleibt man anonym

In einer digitalen Welt, in der fast jeder Jugendliche ein Smartphone besitzt und täglich online ist, stellt sich die Frage: Ist es überhaupt noch möglich, anonym zu bleiben?

Für viele Jugendliche ist das Internet ein Raum, in dem sie sich frei ausdrücken, Kontakte knüpfen und ihre Interessen teilen können. Allerdings bedeutet diese Freiheit auch, dass viele persönliche Informationen preisgegeben werden. Das Bedürfnis, anonym zu bleiben, ergibt sich oft aus dem Wunsch, sich vor potenziellen Gefahren zu schützen. Besonders wichtig ist es, die Kontrolle über persönliche Daten zu behalten, die Unternehmen sammeln und für Werbezwecke nutzen.

Kontrolle über persönliche Daten

„Wenn etwas kostenlos online ist, dann bist du das Produkt.“ Was bedeutet das? Im Grunde genommen, muss jedes Unternehmen Geld verdienen und wenn ihr Produkt kostenlos ist, verkaufen sie meistens die Informationen, die sie von ihren Benutzerinnen und Benutzern erhalten. Sie wollen nicht, dass wir das mitbekommen, deshalb müssen wir sehr genau hinsehen, wofür und von wem unsere Informationen benutzt werden.

Ein großes Risiko, das Jugendliche im Internet oft unterschätzen, ist das übermäßige Teilen persönlicher Informationen. Was vielleicht harmlos erscheint – wie das Posten des eigenen Standorts, der Schule oder von Familienfotos – kann schwerwiegende Folgen haben. Cybermobbing, Identitätsdiebstahl oder unerwünschte Kontakte sind nur einige der möglichen Gefahren, die auftreten können, wenn persönliche Details zu leicht zugänglich sind.

Pseudonyme und alternative Accounts

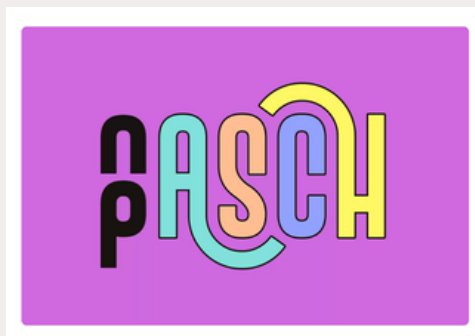
Ein achtsamer Umgang mit diesen Informationen ist der Schlüssel, um sich vor solchen Risiken zu schützen. Eine wirksame Methode, um anonym zu bleiben, ist die Nutzung von Pseudonymen oder alternativen Accounts. Viele Jugendliche haben inzwischen separate Konten für verschiedene Aktivitäten im Internet. So verwenden sie etwa ein Pseudonym für Gaming oder Social Media und bewahren ihre persönlichen Daten nur für enge Freundinnen und Freunde auf. Diese Trennung hilft nicht nur, die eigene Identität zu schützen, sondern gibt auch die Freiheit, sich in unterschiedlichen Online-Communitys sicher zu bewegen.

Konto auf „privat“ stellen

Es ist jedoch schwierig, dies zu erreichen, wenn man soziale Medien nutzen möchte. In diesem Fall würde ich vorschlagen, das Konto auf „privat“ zu stellen, wenn es möglich ist. Zwar klingt es einfach, aber es kann wirklich hilfreich sein. Wenn man sein Konto auf Instagram und Facebook als privat einstellt, kann man wählen, wer die Fotos und Daten sehen kann. Es gibt auch die Möglichkeit, dass niemand, den man nicht kennt, dir Nachrichten schicken kann. Und natürlich wählt man bei einem privaten Konto, wer ihm folgen darf.

Im Internet anonym zu bleiben, ist schwieriger als je zuvor. Jugendliche sind ständig online, und die Versuchung, persönliche Informationen zu teilen, ist groß. Dennoch gibt es Möglichkeiten, die eigene Identität zu schützen und sicher zu bleiben. Durch die Verwendung von Pseudonymen und privaten Konten, das bewusste Teilen von Informationen und ein verantwortungsvolles Verhalten in Online-Communitys können Jugendliche ihre Privatsphäre bewahren und gleichzeitig die Vorteile des Internets genießen. In einer zunehmend vernetzten Welt ist es wichtiger denn je, die Kontrolle über die eigene digitale Identität zu behalten.

Ajdin Karić, IIIb

Septembar

OBILJEŽEN DAN NJEMAČKOG JEZIKA

17. Septembar

Der Tag der deutschen Sprache, 14.09.2024.
Dan njemačkog jezika se inače obilježava svake
druge subote u septembru mjesecu.

Grupa učenika njemačkog jezika kao trećeg izbornog
predmeta obilježila je Dan njemačkog jezika
17.09.2024.

Kada se obilježava?

Dan njemačkog jezika obilježava se svake druge subote u mjesecu septembru. Mnoge institucije ga obilježavaju u okviru Evropskog dana jezika, koji se slavi 26. septembra.

Zašto se obilježava?

- Da bi se podigla svijest o važnosti učenja stranih jezika, uključujući njemački.
- Da bi se promovisala jezička i kulturna raznolikost.
- Da bi se podstaklo međukulturno razumijevanje i komunikacija

U okviru obilježavanja Dana njemačkog jezika, učenicima je prikazan edukativni video materijal na njemačkom jeziku.

Evo nekoliko zanimljivih činjenica o njemačkom jeziku:

1. Broj govornika: Njemački je maternji jezik za oko 100 miliona ljudi, što ga čini najrasprostranjenijim maternjim jezikom u Evropskoj uniji.
2. Dugačke riječi: Njemački je poznat po svojim složenicama, odnosno dugačkim riječima koje se sastoje od više manjih riječi. Na primjer, riječ "Donaudampfschiffahrtsgesellschaftskapitän" znači "kapetan društva za parobrodsku plovidbu Dunavom".
3. Dijalekti: Postoji mnogo dijalekata njemačkog jezika, a neki od njih su toliko različiti da govornici različitih dijalekata ponekad imaju poteškoća u međusobnom razumijevanju.
4. Uticaj na engleski: Mnoge engleske riječi potiču iz njemačkog jezika, kao što su "kindergarten" (dječji vrtić), "rucksack" (ranac) i "doppelgänger" (dvojnica).
5. Njemački u nauci: Njemački jezik je veoma važan u naučnim krugovima, posebno u oblastima kao što su filozofija, inženjering i medicina. Mnogi ključni naučni radovi i istraživanja su prvobitno objavljeni na njemačkom jeziku.

Septembar

NAŠI UČENICI NA SAJMU SAPO 2024

18.-19. Septembar

Grad Gračanica i Udruženje poslodavaca i samostalnih privrednika Gračanica organizovalo je prve gračaničke poslovne susrete „Sapo“, koji će su održali jučer i prekjuče, 18. i 19. septembra.

Susreti su bili usmjereni na stvaranje mogućnosti i predstavljanju poslovnih potencijala i ideja, kao i umrežavanju s institucijama, kompanijama i drugim partnerima u svrhu unaprjeđenja privrednog razvoja.

Naši učenici drugih, trećih i četvrtih razreda u pratnji profesora su i prvog i drugog dana boravili na SAPO 2024 poslovnim susretima, koji su uključivali teme umjetne inteligencije, digitalizacije, mrežnu sigurnost te pristup EU fondovima, ESG kao i mnoge druge.

Učesnici i posjetitelji su imali priliku čuti stručnjake iz različitih oblasti, učestvovati u diskusijama i ostvariti kontakte koji mogu biti ključ za budući poslovni rast.

GOETHE-INSTITUT SARAJEVO ORGANIZOVALO KONKURS ZA NAJBOLJI DIZAJN DRESA

23. Septembar

Goethe-institut Sarajevo organizovao je takmičenje za dizajn dresa za fudbalsku utakmicu između Bosne i Hercegovine i Njemačke koja je na rasporedu 11.10.2024. godine na stadionu "Bilino polje" Zenica.

Rok za dostavu dizajna dresa bio je 20. septembra 2024. godine.

Učenici naše škole, Ajdin Karić i Tarik Sarajlić sa svojim kreacijama su čestvovali u ovom zanimljivom konkursu.

Septembar

OBILJEŽEN 22. SEPTEMBAR - SVJETSKI DAN BEZ AUTOMOBILA

24. Septembar

22. septembar se obilježava kao Svjetski dan bez automobila, a u okviru Evropske sedmice bez automobila.

Na ovaj dan sirom svijeta organizuju se razne aktivnosti i događaji u cilju promovisanja kvalitetnijeg javnog prevoza, pjesacenja, kao i zdravijeg života uopšte.

Nasi učenici su obilježili ovaj značajan ekološki datum organizovanjem debate na temu: "Život bez automobila -da ili ne".

Debatanti koji su predstavljali afirmacijsku ekipu bili su učenici IIIb odjeljenja: Karić Ajdin, Mekić Esmā, Purač Emina, Iljazević Ervin i Ahmetašević Aldin. Njihov mentor bila je profesorica geografije Mersiha Kreso.

Negacijsku ekipu, čiji mentor je bila profesorica biologije Samira Mejremić predstavljali su učenici IIIa odjeljenja: Sarajlić Tarik, Hrvić Faris, Musić Amila i Duraković Nadija.

Obje ekipe su izvrsno branile svoje stavove jakim argumentima, validnim analizama i statistickim podacima.

Debati su prisustvovali učenici IVc odjeljenja, koji su na kraju debate izglasali i pobjednicku ekipu, a to su bili učenici afirmacijske ekipe, učenici IIIb.

Septembar

OBILJEŽEN 26. SEPTEMBAR - EVROPSKI DAN JEZIKA

26. Septembar

Evropski dan jezika obilježava se svake godine 26. septembra. Cilj mu je promovirati i zaštititi bogatu jezičku raznolikost Europe te podići svijest o važnosti cjeloživotnog učenja jezika za sve. Obilježava se od 2001. godine kada je utemeljen na inicijativu Vijeća Europe.

Ovaj dan obilježili su naši učenici I, II i III razreda opće gimnazije.

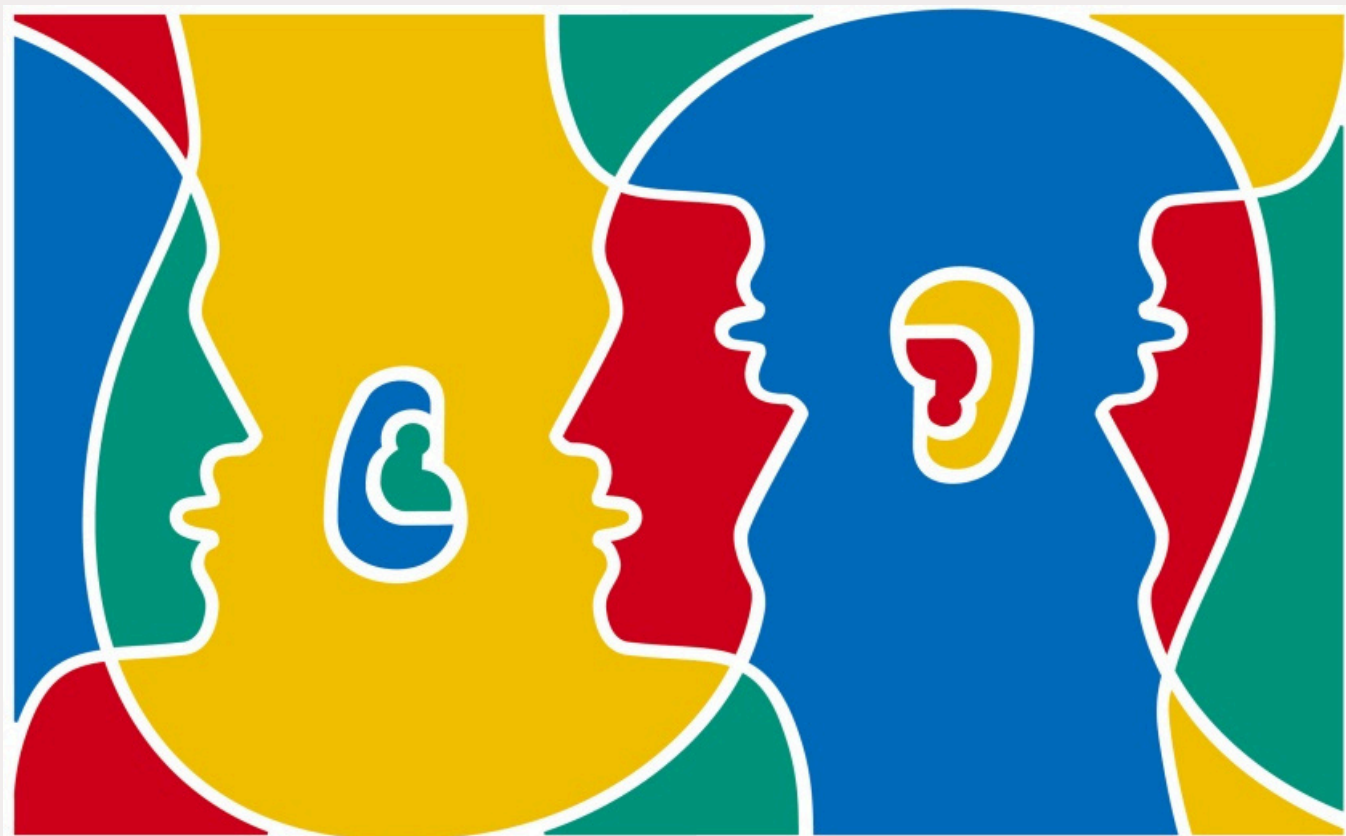
Učenci su imali radionice, Kahoot kviz, pravili brošure i snimili video.

Mentori učenicima profesori Alma Mujkić, Senad Topić i Samer Abbas.

Brošura

Europski dan jezika
European Day of Languages
Europäischer Tag der Sprachen
Avrupa Diller Günü
Día Europeo de las Lenguas
Giornata Europea delle Lingue

Europski dan jezika obilježava se 26.septembra kako bismo se upoznali s bogatstvom jezika u svijetu i kako bismo podigli svijest o vrijednosti učenja stranih jezika. Na svijetu postoji između 6000 i 7000 jezika. U Europi se govori više od 200 različitih jezika.

Europski dan jezika se obilježava od 2001. godine.

26.septembar 2024.

Pripremile:Džejla Kurtagić, Medina Osmanhodžić, Safija Avdić,
Medina Nukić

Mentor: Alma Mujkić, prof.

Engleski jezik

Hello! – Zdravo!

My name is – Moje ime je

I come from Bosnia and Herzegovina.

-Dolazim iz Bosne i Hercegovine.

How are you? – Kako ste?

I am good, thank you. -Dobro sam, hvala.

Goodbye! – Doviđenja!

Jeste li znali?

“I am” (Ja sam) je najkraća kompletna rečenica u Engleskom.

Pangram ili pangramske rečenice su one u kojima se koriste sva slova

abecede bar jednom. Engleski ih ima nekoliko. “The quick brown fox jumps over the lazy dog” je primjer takve rečenice u kojoj su sadržana sva slova.

Prebrojite!

Najkraća, najstarija i najčešće korištena riječ je “I” (ja)

Nova riječ se dodaje na svaka dva sata u rječnik.

A tokom godine skoro 4000 novih riječi se pojavi u rječniku!

Riječ SWIMS je ista ako je pročitate naopako. Takve riječi se nazivaju ambigrami.

Engleski je “jezik oblaka”. To znači da svi piloti tokom leta moraju pričati na engleskom bez obzira na njihovo porijeklo.

Njemački jezik

Hallo! – Zdravo!

Mein name ist- Moje ime je

Ich komme aus Bosnien und Herzegowina. – Dolazim iz Bosne i Hercegovine.

Wie geht es dir? – Kako si?

Es geht mir gut, danke.

– Dobro sam, hvala.

Auf Wiedersehen! – Doviđenja!

Jeste li znali?

Sve imenice u njemačkom pišu se velikim slovom.

Neke riječi postoje samo u njemačkom jeziku. Na primjer riječ "fremdschämen" označava osjećaj srama za djelo koje je počinila neka druga osoba. A "Fernweh" je suprotno od "Heimweh" i označava žudnju za novim avanturama i putovanjima.

Njemački je poznat po vrlo dugačkim riječima. Za jednu od najdužih važi riječ: "Grundstücksverkehrsgenehmigungszuständigkeitsübertragungsverordnung". Ovo je složenica koja potiče iz jezika administracije. Ali, bez panike: skoro uvijek se ovako dugačke i komplikovane riječi mogu razložiti na manje riječi. Na primjer riječ "Staubsauger" (usisivač) se sastoji od riječi "Staub" (prašina) i riječi "saugen" (uvlačiti, sisati).

Njemački se ne govori samo u Njemačkoj.

U Njemačkoj, Austriji i Lihtenštajnu je njemački zvaničan jezik, dok je u Švicarskoj i Luksemburgu jedan od glavnih jezika. Na listi najvećih jezika svijeta njemački se nalazi na jedanaestom mjestu.

Turski jezik

Merhaba! – Zdravo!

Benim adim – Zovem se

Ben Bosna Hersek'ten geliyorum.

-Dolazim iz Bosne i Hercegovine.

Nasilsin? – Kako si?

Iyiyim. – Dobro.

Teşekkür ederim. –Hvala. Hoşça kal! – Doviđenja!

Jeste li znali?

Tursko pismo ima čak 8 samoglasnika.

U turskom jeziku ne postoji kategorija roda tako da vam se može desiti da dok čitate knjigu neko vrijeme ne znate kog su roda likovi, posebno što se i većina novijih ličnih imena može odnositi i na muški i na ženski rod npr. ime Fikret može biti i muško i žensko.

“Piši kao što govoriš, čitaj kako je napisano” ne važi samo za bosanski već i za turski jezik. Svako slovo predstavlja jedan glas, bez izuzetka.

Mnogo je riječi koje su iz turskog prešle u svakodnevnu upotrebu u bosanskom jeziku. Nazivamo ih turcizmima a evo nekih: fildžan, džezva, insan, nafaka, jastuk, jorgan, bubreg, čekić, čarapa itd.

Španski jezik

¡Hola! – Zdravo!

¿Cuál es su nombre? – Kako se zoveš?

Mi nombre es – Zovem se

Vengo de Bosnia y Herzegovina. – Dolazim iz Bosne i Hercegovine.

¿Cómo estás? – Kako si?

Bien, gracias. - Dobro, hvala.

¡Adios! – Doviđenja!

Jeste li znali?

- 1. Španski jezik potiče od latinskog jezika, ali je na njega dosta uticao i arapski jezik.*
- 2. Ocem španskog jezika se smatra Miguel de Cervantes, autor djela Don Quijote de la Mancha.*
- 3. U španskom jeziku se koriste obrnuti upitnik i uzvičnik koji se stavljaju kako bi označili početak pitanja ili uzvika.*
- 4. Španski jezik je najbrži jezik na svijetu, govornici mogu izgovoriti nekoliko slogova u sekundi.*
- 5. Na Internetu je treći po korištenju.*
- 6. Drugi je u svijetu po broju ljudi koji ga uče.*

Italijanski jezik

Ciao! – Zdravo!

Mi chiamo – Zovem se

Vengo dalla Bosnia ed Erzegovina

-Dolazim is Bosne i Hercegovine

Come stai? – Kako ste?

Bene, grazie. – Dobro, hvala.

Arrivederci! – Doviđenja!

Jeste li znali?

Italijanski je zvanični jezik klasične muzike. Vjerovatno ste naišli na izraze kao što su alt, sopran, tempo itd.

Italijanski alfabet ima 21 slovo.

Oko 63 miliona ljudi na svijetu govori italijanski kao prvi jezik a oko 3 miliona kao drugi.

Allesandro Volt bio je italijanski naučnik i izumitelj. Od njegovog prezimena dolazi riječ „volt“, odnosno, mjerna jedinica za volt.

Italijanski jezik ima neke jedinstvene izraze koje je teško prevesti kao na primjer:

Spaghattata- obrok špageta sa dragom osobom

Gattara- žena koja se brine o mačkama lutalicama

Menegreghista – osoba koju nije briga

Septembar

NAŠI UČENICI NA SAJMU "ZLATNE RUKE GRAČANICE"

27. Septembar

Vijeće učenika naše škole danas su predstavili našu gimnaziju na sajmu "Zlatne ruke Gračanice", koji se tradicionalno svakog septembra održava u našoj Gračanici.

